

ELOKUVAN ESITTELY

La Strada – Tie

(La Strada)

Italia 1954. Ohjaus: Federico Fellini. Käsikirjoitus: Federico Fellini, Tullio Pinelli ja Ennio Flaiano. Tuotanto: Dino De Laurentiis, Carlo Ponti. Kuvaus: Otello Martelli. Leikkaus: Leo Cattozzo. Musiikki: Nino Rota. Pääosissa: Anthony Quinn, Giulietta Masina, Richard Basehart, Aldo Silvani, Marcella Rovere. Kesto: 108 min.

Tie oli **Federico Fellinin** (1920 – 1993) läpimurtoelokuva, joka toi hänelle kansainvälisen maineen. Neorealismien pyrkimyksistä poikkeavana teoksena Tie aloitti keskustelun suunnasta, johon italialaisen elokuvan tulisi kehittyä.

Fellini hylkäsi Tiessä perinteiset kerronnalliset rakenteet. Hän alkoi pitää matkaa tai etsimistä sopivimpana metaforana elämäntarkoituksen etsimiselle. Felliniä kiehoi ihmisten välisen kommunikaation epäonnistuminen ja siitä seuraava elämän henkinen köyhtyminen.

Voimamies Zampanò (**Anthony Quinn**) ostaa apulaisekseen ja naisekseen yksinkertaisen maa-laistytön Gelsominan (**Giulietta Masina**). Työ ja matka ovat yksitoikkoisia, mutta Gelsominan kyky ihmetellä ja ihastua ei koskaan järky. Zampanò kohtelee luonnonlasta julmasti, iskee muita naisia ja käyttää näitäkin hyväkseen. Gelsomina on paljon yksin. Kolmanneksi osapuoleksi tulee akrobaatti Il matto eli ”Hullu” (**Richard Basehart**), joka varastaa yleisön suosion ja todistaa että pelle on usein suositumpi kuin tosikko. Gelsominan ja Il matton välille kehittyi erityinen, ymmärtäväinen suhde – lopulta tuhoisin seurauksin.

Elokuvan kirjaimellinen matka merenrannalta toiselle on vähemmän tärkeä kuin se kuvainnollinen taival, jonka henkilöt kulkevat. Tarinan kuluessa Gelsomina siirtyy lapsellisesta viattomuudesta kohti naiseutta ja Zampanò julmuudesta kohti rajallista itsetuntemusta.

Tien henkilöihahmot ilmaisevat määrättyjä symbolisia merkityksiä. Pelkistettyjen karikatyyrien lähtökohdat voidaan ulottaa Fellinin taustaan piirtäjänä. Erityisesti ohjaajan vaimo Giulietta Masina (Cabirian yöt 1957, Giulietta ja viettelyk-

set 1965) tekee ikimuistaisen roolisuorituksen Commedia dell’arte -henkisenä klovnityyppinä. Gelsominalla on rajoitetuista henkisistä voimistaan huolimatta vahva kyky ymmärtää järjen ylittäviä elämän ulottuvuuksia. Zampanò puolestaan edustaa raakaa miestä, joka ei tunne empatiaa ja joka oppii arvostamaan Gelsominaa vasta kun on liian myöhäistä. Tie onkin usein nähty versiona Kaunottaren ja hirviön teemasta, jossa hyvän naisen rakkaus muuttaa pahan miehen. Tiestä voi löytää viittauksia kristilliseen mytologiaan sielun pelastumisesta uhrauksen ja kärsimyksen kautta.

Tien olennaisena antina on runon ja arjen vaihtelon yhteiselo. Harva elokuva on ilmaissut niin täydellisesti ohjaajansa tunnetta ihmeestä, fantasiasta ja mysteeristä turvautumatta erikoistehosteisiin.

Venetsian elokuvafestivaaleilla 1954 Tie sai osakseen syytösryöpyn, joka koski neorealismien pettämistä ja ”liian taiteellista” ilmaisua. Tästä huolimatta elokuvasta tuli valtava menestys. Se voitti lukuisia palkintoja, mm. parhaan ulkomaisen elokuvan Oscarin. Elokuva reki kuuluisaksi niin Fellinin, Masinan kuin musiikista vastanneen **Nino Rotan**, jonka säveltämä haikea pääteema on yksi elokuvahistorian ikimuistoisimpia.

Tuuve Aro